

Dve desetletji aktivnega sodelovanja z Zvezo združenj zdravstvenih delavcev Srbije

DARINKA KLEMENC, IRENA KERŠIČ

»Letos bo najbrž enih dvajset let, odkar smo se začeli družiti s kolegicami iz Srbije,« reče en dan Irena Keršič, vodja Delovne skupine za zgodovino zdravstvene in babiške nege, ki že več kot deset let deluje pri Zbornici – Zvezi. Točno tako. Bravo, za zgodovino in »zgodovinarice«! In najdemo tudi poročilo v Utripu s prvega obiska njihove delegacije v Ljubljani.

Pred natanko dvajsetimi leti smo v okviru DMSB-ZT Ljubljana januarja 2003 vzpostavili trajne vezi z Udruženjem zdravstvenih radnikov Srbije (slov. Združenjem zdravstvenih delavcev Srbije), danes poimenovanim Savez (Zveza) udruženja zdravstvenih radnikov Srbije, ki mu še vedno predseduje mag. Radmila Nešić. In predsednica njihovega Stručno naučnog odbora Zveze je še vedno Dušanka Dobrašinović, obe od leta 2016 tudi častni članici Zbornice – Zveze. In obe tedaj ključni osebi, zaslužni za vzpostavitev stika. Konkretno je na spletnih straneh naše društvo našla prav Dušanka Dobrašinović, če spomin ne vara.

Začelo se je za tedanje čase torej zelo sodobno – srbske kolegice so nas našle na spletu in po elektronski pošti (tedaj še bolj redkih e-mailov) je prispelo povabilo z njihove strani, da bi želeli z DMSBZT Ljubljana, ki mu je tedaj predsedovala Darinka Klemenc (od 1997 do 2008), podpredsednika društva pa sta bila Irena Keršič (Ramšak) in Peter Požun, vzpostaviti sodelovanje. Takoj smo bili za akcijo in »v okviru mednarodnega sodelovanja in vzpostavitve stikov s kolegicami in kolegi v novonastalih državah nekdanje Jugoslavije na pobudo kolegic iz Saveza zdravstvenih radnikov Republike Srbije, posebej še njihovega beograjskega društva, povabili delegacijo na delovni obisk v Ljubljano. Delovno srečanje je potekalo od 29. do 31. januarja 2003. Gostitelj srečanja je bilo Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana. V delegaciji so bile štiri kolegice: mag. Radmila Nešić, VMS, predsednica Saveza zdravstvenih radnikov Republike Srbije; Snežana Malašević, VMS, podpredsednica; Dušanka Dobrašinović, dipl. def., VMS, predsednica Naučno stručnog odbora in Milunka Nikolić, VMS, predsednica Društva medicinskih sestara Beograd« (Požun, Klemenc, Keršič Ramšak, 2003).

Skrbno smo se pripravljali na njihov prihod, bi rekli danes temu »projektno vodenje«. Spoznavno

srečanje je bilo v avli Hotela Slon v Ljubljani. Izdelali smo natančen protokol in delovni program, tako da smo jih v kratkem času seznanili z vsemi ključnimi organizacijami in institucijami, pomembnimi za področje zdravstvene nege.

»Program srečanja je bil naslednji:

Sreda, 29. 1. 2003: Spoznavno srečanje v hotelu Slon z vodstvom **Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana** (Darinka Klemenc, Peter Požun, Irena Keršič, Ramšak); delovno srečanje z **Upravnim odborom Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije** (mag. Bojana Filej, Petra Kersnič, Irena Buček Hajdarevič, Peter Požun, Darinka Klemenc, Irena Keršič Ramšak); delovno srečanje z vodstvom Srednje zdravstvene šole v Ljubljani (Tatjana Valant Veličkovič, Marija Verbič, Darinka Klemenc, Peter Požun, Irena Keršič Ramšak), delovna večerja, kjer se je skupini pridružil še Peter Koren.

Četrtek, 30. 1. 2003: Delovno srečanje na **Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani** (mag. Marija Zaletel, dr. Silvestra Hoyer, dr. Olga Šušteršič, Darja Thaler, Darinka Klemenc); delovno srečanje na **Ministrstvu za zdravje** (Darja Cibic, Darinka Klemenc); delovno srečanje na **Sindikatu delavcev v zdravstveni negi Slovenije** (Flory Banovac, Darinka Klemenc); **delovna večerja** (Veronika Kunstek Pretnar, Damjan Remškar, Đurđa Sima, Peter Požun, Irena Keršič).

Petek, 31.12. 2003: Srečanje z vodstvom zdravstvene nege in oskrbe **Kliničnega centra v**

Ljubljani s predstavitvijo in ogledom KC (Jelka Mlakar, Alenka Krist, Irena Planinšek); obisk podjetja **Tosama** (Peter Požun, Irena Planinšek). (Požun, Klemenc, Keršič Ramšak, 2003)

V poročilo v Utripu smo zapisali tudi, da smo »s programom srečanja želeli kolegicam omogočiti kar največ stikov z organizacijami, v katerih delujemo medicinske sestre, in ki pomembno vplivajo na položaj in delo zdravstvene nege. Na vseh srečanjih so sogovorniki s slovenske strani kakovostno in obširno predstavili svoje delovanje ter odgovarjali na vprašanja gostij. V razpravah je bilo izmenjano marsikatero koristno mnenje in izkušnje bodo koristile obema stranema. Gostje so povsod prejele obsežno strokovno in informativno literaturo. V srečanjih z vodstvom DMSZT Ljubljana ter Upravnim odborom Zbornice – Zveze smo poudarili pomen enotnosti delovanja medicinskih sester, še posebej glede na trenutno stanje zdravstvene nege in njenih izvajalcev v Srbiji. V veliki večini so tam zaposleni zdravstveni tehniki, imajo šolanje na višji šoli, visoka je v ustanavljanju. Opremljenost šol in zavodov za področje zdravstvene nege je slaba, ekonomski status medicinskih sester je slab, saj je povprečna plača 200 evrov. Kot društvo medicinskih sester in tehnikov so vključeni v Zvezo zdravstvenih delavcev Republike Srbije. Zveza ima 45.000 rednih in častnih članov, članstvo je prostovoljno na podlagi pisne izjave. Strokovno delo je organizirano preko osmih društev, med katerimi je Društvo medicinskih sester - tehnikov največje. Žal nismo zasledili

Od leve proti desni: Peter Požun, Bojana Filej, Irena Keršič Ramšak, Radmila Nešić, Petra Kersnič, Snežana Malašević, Irena Buček Hajdarevič, Darinka Klemenc, Dušanka Dobrašinović, Milunka Nikolić. (Fotografija: Vir: Utrip_2003_11_4.pdf (zbornica-zveza.si))

podatka, koliko je pravzaprav medicinskih sester - tehnikov glede na skupno število članov zveze«. (Požun, Klemenc, Keršič, Ramšak, 2003)

Medicinske sestre Srbije tedaj še niso bile vključene v Mednarodni svet medicinskih sester – ICN, a smo jim s svojimi predstavniki v tej organizaciji pomagali do vključitve, prav tako smo jih usmerili v EFN. In se potem vsa leta tudi v teh forumih aktivno srečevali.

Po dvajsetih letih lahko samo potrdimo, da je bilo srečanje pomembno in koristno za uspešno nadaljnje sodelovanje obeh združenj, ki nepretrgoma in aktivno traja še danes. Stkale so se tesne, tudi prijateljske vezi, ki trdno držijo, in jih vsi, ki smo bili priča začetku tega strokovno-stanovskega povezovanja, iskreno cenimo. Nadaljevanje naših skupnih zgodb je tako bogato, da ga ni mogoče popisati: praktično vsako leto smo slovenske medicinske sestre in/ali babice aktivno sodelujoče na njihovih

ključnih strokovnih dogodkih, kjer sta izmenjava znanj in izkušenj dragoceni in koristni. In obratno, njihovi strokovnjaki prihajajo v Slovenijo. Da o vseh vzporednih dogodkih in prilogah, veseljih, zanimivih, včasih prav nenavadnih, ne pišemo. Ker je to za posebno knjigo, ne za javno glasilo ...

Ne nazadnje smo imeli pred nekaj desetletji v skupni državi veliko skupnega. Brez nostalgije, a imeli smo enak izobraževalni sistem, tudi za področje zdravstvene in babiške nege, skupno kulturo, politiko, zgodovino, enako (predvsem vsem dostopno) javno zdravstvo, enake težave in izzive pri uveljavljanju medicinskih sester in babic v zdravstveni politiki, pri razvoju stroke, vključno z raziskovanjem, samostojnim publiciranjem in drugod. In enake sanje, kako bo vse lažje in bolje, ko bomo šli v EU. Tudi Srbija je na poti tja. A se vedno bolj zavedamo, da smo za svoje pravice in položaj profesije v družbi odvisni od lastne države in dobre ali slabe volje vedno

novih politikov, zlasti ministrov za zdravje. Ki jim je treba znova in znova razlagati poštrevanko stroke in organizacije od začetka – v obeh državah. Vključno s tem, da v Sloveniji še vedno nimamo lastnega zakona, v Srbiji ga imajo. Če to kaj šteje – v teh vetrovnih časih ... Tako se učimo, spodbujamo drug drugega, se tolažimo, da nam razvoja stroke nihče ne more vzeti. Ali zaustaviti. Zato z veseljem ostajamo povezani. Ne le s Srbijo, podobne sporazume smo kasneje podpisali še z drugimi nekdanjimi republikami, zdaj samostojnimi državami nekdanje skupne domovine. A prva je bila Srbija, kar tudi šteje.

Ob okrogli obletnici, spoštovani Savez zdravstvenih radnikov Srbije, zahvala za skupni in bogati dve desetletji odličnega sodelovanja in uspešno, povezano naprej.

Vir: Utrip_2003_11_4.pdf (zbornica-zveza.si)

Mednarodna konferenca ACENDIO v Rimu

DELOVNA SKUPINA SLONDA

Članice delovne skupine SLONDA pod okriljem Zbornice – Zveze smo se udeležile konference ACENDIO (Association for Common European Nursing Diagnoses, Interventions and Outcomes) z naslovom: »Nursing-generated data: predictive analytics and eHealth strategies«, ki je potekala od 16. do 19. marca v Rimu.

ACENDIO je evropsko združenje za razvoj enotnih negovalnih diagnoz, intervencij in izidov, ki je bilo ustanovljeno 1995 v Bruslju in nudi mednarodno mrežo za medicinske sestre na tem področju. Namen združenja je spodbujanje in razvijanje standardiziranih jezikov zdravstvene nege, kar medicinskim sestram omogoča izmenjavo dobrih praks, raziskovanje in vpeljava izboljšav. Ob vsem naštetem pripomore k učinkoviti izrabi virov zdravstvene nege ter prepoznavo stroke v lokalni, nacionalni in evropski skupnosti.

Konference se je v treh dneh udeležilo nekaj več kot 150 udeležencev iz evropskih držav, Združenih držav Amerike in Avstralije. Predstavljenih je bilo skupno 52 prispevkov in 52 plakatov.

Prvi dan smo poslušali zanimiva predavanja na temo e-zdravja, terminologije in umetne inteligence, drugi in tretji dan pa teme od napredne zdravstvene nege s poudarkom na zbiranju podatkov in njihovi natančni interpretaciji ter prilagajanju individualnim potrebam pacientov za doseganje najboljših ciljev zdravljenja. Vsak dan so bila poleg plenarnega dela organizirana tudi paralelna predavanja v štirih prostorih hkrati.

Udeležili smo se tudi dveh delavnic, prva je potekala pod naslovom *Kako implementirati standardizirani jezik zdravstvene nege v prakso in elektronski zdravstveni zapis*, druga pa *Učenje standardiziranih jezikov zdravstvene nege: zakaj, kakšne vsebine in kako*.

Zadnji dan je potekala okrogla miza na temo uporabe jezika zdravstvene nege, in sicer je bilo vprašanje, kako harmonizirati in implementirati raziskovanje in izobraževanje. Sklep je bil, da med številnimi standardiziranimi jeziki zdravstvene nege, ki so na voljo, v danem trenutku ni smiselno iskati, kateri je boljši oz. najboljši, ampak iskati pri posameznem dobro prakso, se podpirati in poskrbeti, da je zdravstvena nega vidna.

Članice delovne skupine SLONDA smo pripravile prispevek z naslovom *»Workshops for implementation of the Advanced Nursing Process into general hospital in Slovenia«*, ki ga je drugi dan konference predstavila Maja Klančnik Gruden. Prispevek je bil med udeleženci zelo dobro sprejet, spodbudil je razpravo in zagotovo pripomogel k prepoznavnosti Slovenije v svetu. Ker je bilo to leto tudi volilno leto društva ACENDIO, se lahko pohvalimo, da je bila Maja Klančnik Gruden izvoljena v odbor združenja ACENDIO.

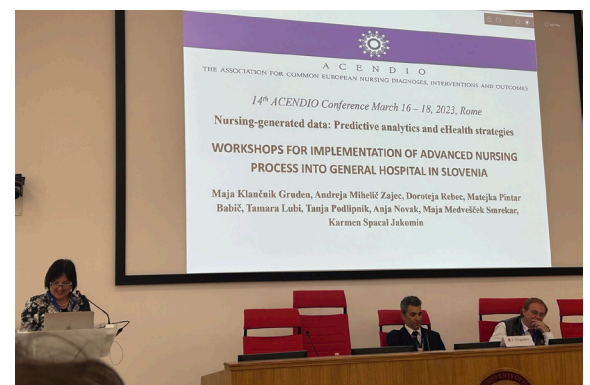
Zaključek konference je bil v znamenju vabila na naslednja dogodka, ki ju organizira ACENDIO, in sicer delavnica v Oslu naslednje leto in 15. konferenca ACENDIO leta 2025 v Rotterdamu.

Seveda pa smo si članice kljub intenzivnemu programu konference zvečer ogledale nekaj znamenitosti Rima. Večere smo preživele v sproščnem vzdušju, z idejami za nadaljnje strokovno delo in seveda v spoznavanju kulinarčnih rimskih dobrot, ki niso razočarale niti sladokuscev. Kljub natrpanemu urniku smo dobile novo energijo in motivacijo za prihodnje delo. Smo namreč tik pred izdajo prevoda Klasifikacija intervencij zdravstvene nege NIC (Nursing intervention classification), čaka pa nas še prevod Klasifikacije izidov zdravstvene nege NOC (Nursing outcome classification), s katerima bo slovenska zdravstvena nega primerljiva z drugimi evropskimi in svetovnimi državami.

Udeleženke smo znova spoznale, da sta dober informacijski sistem in zapisi v standardiziranem jeziku podlaga za načrtno spremljanje našega dela. Seveda pa je nujna verodostojna interpretacija dobljenih podatkov, kar je dober začetek za raziskovalno delo v zdravstveni negi, ki lahko prinese strokovni razvoj, prepoznavnost in dobro pogajalsko stališče v širšem zdravstvenem sistemu države.

Članice delovne skupine SLONDA in avtorice prispevka pred kongresnim centrom (Fotografija: Anja Novak)

Maja Klančnik Gruden med predstavitvijo prispevka (Fotografija: Karmen Spacal Jakomin)